

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Cap. II. De VI. Præcepto & IX. Non mœchaberis, &c. Non concupisces, &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

CAPUT II.

De VI. Præcepto & IX.

Non Mœchaberis, &c. Non Concupisces, &c.

CONjungo hæc duo Præcepta, quia utroque eodem explicitè, vel implicitè prohibetur; scilicet peccata Impudicitiae, & Luxuriae. Est autem luxuria inordinatus appetitus, vel usus delectationis, seu sensus veneri, qui fit cum commotione spirituum generationi servientium, circa partes corporis veneras, ita ut appetitus vel delectationes aliae, etsi etiam sensitivæ aut sensitivorum, si tamen non sint veneræ, aut venerorū, nec ad ea ordinentur, non spectent ad luxuriam. Porro actus, seu peccata luxuræ distinguuntur in imperfectos, in quibus non intervenit ultimus terminus venerorum, quæ est decisio seminis, ut sunt actus interni desideriorum, & oblectationum morosarum, qui speciem sumunt ab objectis: & perfectos, ac consummatos, qui terminum jam dictum habent adjunctum. Quæ rursus sunt duplices. Alii enim sunt naturales, qui naturæ non repugnant, nec specie differunt in ratione luxuriae, (etsi per deformitatem superadditam aliquando specie differant) v. g. adulterium, incestus, &c. Alii innaturales sunt, seu contra naturam, in quibus conditiones à natura institutæ, v. g. identitas speciei, vas debitum, &c. non servantur. Et hi etiam in ratione luxuriae differunt specie, quæ in illis variatur se-

cundum modos, quibus committuntur naturæ repugnantes.

DUBIUM I.

An, & quanta peccata sint, oscula, amplexus, tactus, verba obscena, & similia, extra matrimonium?

Resp. Ad id dignoscendum, distinguenda est imprimis intentio, & delectatio venerea, & venereorum, ab intentione & delectatione sensitiva, & sensitivorum aliorum, quæ consistit in quadam proportione, & conformitate rei tactæ cū organo tactus. Deinde sciendum, intentionem & sensum venereorum esse mortalem, & excludere à regno coelorum, secundum Apostolum ad Gal. 5. Unde resolves.

I. Oscula, amplexus, aspectus, tactus, & similia, si extra matrimonium fiant, ex intentione actus luxuriosi, vel ob delectationem veneream, etiam si non illam perfectam, quæ est in seminatione, sunt tamen semper peccata mortalia: quia eo animo, extra matrimonium, sunt impudica, & natura sua talis delectatio tendit ad perfectam, *Fill. t. 30. c. 9. num. 174. Less. l. 4. c. 3. d. 8. Sanch. l. 9. d. 46.*

II. Tales actus sunt ejusdem naturæ cum perfectis sive consummatis, ideoq; in confessione explicandum, utrum sint habiti cum simili sexu, an diverso; cum libera an conjugata, cognata, persona sacra, &c. *Less. d. 15. Sanch. l. 1. c. 2.*

K 4

III.

III. Oscula, amplexus, compressiones manuum, & similia non obscœna, si fiant tantum officii, aut moris patrii, aut amoris honesti, vel benevolentiae augendae causa, etiamsi delectatio venerea suboriatur, (modo in eam non consentiatur) non sunt peccata. *Less. Fill. l. c. n. 171.*

IV. Si verò ista fiant ex aliqua veniali vanitate, joco, curiositate, levitate, petulantia, (dummodo non cum delectatione venerea, nec ejus causa; & si præter intentionem suboriatur, ea repulsa, ac tunc abstinendo) venialem culpam non excedunt, ut *v. Fill. hic Less. Sanch. l. c. Dian. p. 4. t. 4. R. 136.* Contrarium tamen est tutius, ut v. g. *Trull. l. 6. c. 1. d. 12. n. 8.*

V. Idem dicendum de tactu; & aspectu inhonestarum partium corporis proprii, aut commixtionis animalium, non cum animo venereo, sed ex curiositate tantum, aut levitate, secluso tamen scandalo, & periculo consensus venerei. Imò si tactus talis, aut aspectus proprii corporis naturaliter aliquo, ac non malo fine fiat, nec veniale quidem erit, ut v. g. si fricatione extinguere velis pruritus non venereum: dummodo tamen absit periculum pollutionis, aut consensus in eam, si improvise præter intentionem fortè obveniret, *Less. n. 63. Fill n. 215. Sanch. l. 9. d. 4.*

VI. Tactus nudi, & aspectus partium inhonestarum alterius corporis, maximè diversi sexus, aut concubitus humani ex curiositate, (nam de necessitate aliud est) etiam secluso affectu venereo, videntur non posse excusari à mortali, propter gravem indecentiam, & periculum proximum a-

ctus

ctus venerei: nisi tamen aspectus fiat ex loco tam remoto, & ita obiter, ut hæc absint, *Sanch. n. 23. & 29. Fill. n. 218. Laym. &c*

VII. Aspectus verò, & subinde etiam (rariùs tamen, propter periculum adjunctum) tactus, ex pecculantia vel curiositate, patrium inhonestarum alterius corporis, ejusdem tamen sexus, citra affectu & periculum consensus venerei, excusari posse à mortali, ut v. g. quando simul aliqui natant, vel lavant, docet *Laym. l. 3. f. 4. ex Sanch. l. 5. mor. c. 6. n. 2. 13. & n. 27. & 28. Trull. d. 12. n. 15.*

VIII. Verba turpia, lectio obscœnorum, spectatio comœdiarum turpium, cantiones inhonestæ, gestus, literæ, & dona amatoria, si tantum fiant ex curiositate, vel vano solatio, non sunt mortalia: secus tamen si fiant, vel animo inhonesto, sive venereo, vel cum periculo ruinæ spiritualis sui, vel aliorum, *Sanch. d. 46. q. 3. Fill. t. 30. c. 10. q. 3.*

IX. Choreæ nisi malo fine fiant, aut cum periculo, aliquos, aut se ipsum incitandi ad libidinem, vel cum alia circumstantia mala, secundum se non sunt malæ, nec actus libidinis, sed lætitia. Quando verò Sancti Patres eas interdum valdè reprehendunt, loquuntur de turpib. & earum abusu, v. *Cajet. V. Chorea. Fill. n. 223.*

X. Exhibentes comœdias turpes, item facientes libros, aut picturas incitantes ad libidinem, peccant mortaliter: quia sunt ruina proximi; cum moraliter certum sit multos inde ad peccatum incitandos, *Fill. n. 211.* Similiter Magistratus, qui permittunt exhiberi turpes comœdias, peccare mortaliter docet, *Hurt. & cœcedit Baldel. si autho-*

ritatem illis præstent, approbent, vel foveant: addit tamen posse aliquando excusari, si ad majus malum impediendum non puniant, & tantum tolerant. *v. Dian. p. 5. t. 13. R. 82.*

XI. Persona soluta permittens se tangi ab alia, tactu, qui vulgò censetur pudicus, ut prehensio, contrectatio manus, amplexus, & oscula, juxta morem patriæ, non peccat; nisi ei constet fieri pravo affectu: huic enim cooperari non licet, Docet tamen. *Fill.* etiam tunc admitti posse, ne tangens infametur. Admittens autem tactus impudicos, (ut mamillarum & obscenarum partium) vel oscula furtiva, & morosa vel indecentia peccat: quia præsumitur affectus malus, *v. Fill. t. 30. n. 196. & infra l. 5. c. 1. dub. 2.*

Quæres. An & quatenus liceant tactus, aspectus, &c. inter conjuges, vel sponfos?

Resp. I. Conjugibus licent, si referantur ad copulam: ad hanc enim licitè se excitant. Alio autem fine, v. g. voluptatis causa si fiant, sunt peccata venialia: quia matrimonium eos cohonestat, ac defectus debiti finis non est mortalis; nisi tamen habeantur cum periculo pollutionis; quæ cum iis sit illicita, eo casu erunt mortalia, regulariter saltem. *Sanch. l. 9. d. 46. n. 7. Fill. n. 357. & alii.*

Resp. II. Sponsis tactus impudici non licent; pudici verò in partibus honestis licent, si ex iis tantum intendant delectationem sensitivam: scilicet, si venerem, *Sanch. l. c. n. 50. &c.*

Bon. p. 9. n. 7. &c.

DUBIUM II.

Quæ sint species luxuriæ consummatae naturales?

Resp. Eæ dicuntur, in quibus fit commixtio eo modo, quo natura instituit, v. g. quando servatur sexus diversus, species eadem, vas & modus naturalis, &c. ut vide in principio hujus cap. Unde resolvitur, tales esse has sequentes, quæ ided in confessione sunt exprimendæ.

I. Est Fornicatio, quæ est concubitus soluti cū soluta, (hoc est, quæ sit libera à voto, matrimonio, religione) ex mutuo consensu. Ad hanc reducitur. 1. Concubinatus, qui est fornicatio continuata. Unde concubinarius (sicut & meretrix) ordinariè non debet absolvi, nisi dimissa concubina, aut muliere suspecta, cujus retentio scandalum daret, licet cum ea non peccaret, *Sanch. l. 1. mor. ca. 8. Nav. c. 3. Fill. tr. 30. c. 2. n. 56. 2. Congressus cum alterius sponsa, quæ est fornicatio intra eandem speciem gravior, & in confessione aperienda, saltem respectu sponsæ, ut docet *Rodrig. tom. 1. cap. 109. Sanch. de mat tom. 2. l. 1. d. 2. num. 6. Fagund. t. 2. l. 4. c. 3. Fill. s. 2. tr. 30. c. 2. n. 53.* contra *Covar. Viraldum. Ledes. Azor.* quorum sententiam (etiam respectu sponsæ) probabilem, & in praxi tutam, censet *Dian. p. 1. tr. 7. R. 5.**

II. Stuprum, hoc est defloratio virginis, ipsa invita; quia si consentiat, erit tantum fornicatio simplex, nec circumstantia in confessione aperienda, ut probat *Less. Sanch. l. 17. d. 12.* contra *Nav. Azor. & alios.*

III. Raptus, cum scilicet persona aliqua, (sive masculus, sive foemina; sive nupta, sive innupta) libidinis causa abducitur, illata vi, sive abducta, sive iis, quorum potestati subest. Si quæ tamen sponte discedat cum Amasio, in sciis parentibus, non erit proprie raptus, sed fuga non addens malitiam specie distinctam fornicationi. *Lugo. d. 16. n. 237. Fill. num. 110. v. Bonac. Idem dicit Dian. p. 1. t. 7. R. 37. ex Less. l. 2. cap. 10. dub. 4. Sanch. de matr. 10. 2. l. 7. d. 4. n. 5. &c.*

IV. Adulterium, cum scilicet uterque, vel alteruter coeuntium, est conjunctus matrimonio, etiamsi adulterantis conjux sit contentus: esto enim tunc illi non fiat injuria, fit tamen ipsi statui, Sacramento, & huic præcepto. Quod foemina adulterans sit conjugata, gravius habetur, quam si vir; propter incommoda graviora, v. g. damnum veri hæredis, prolis incertitudinem, &c. Si verò uterque sit conjugatus, adhuc gravius est: quia sunt duæ injuriæ in utriusque conjugem, in confessione exprimenda, *Fill. 2. 29. c. 4. n. 85. & 89.*

V. Incestus, hoc est congressus cum consanguinea, vel affine, usque ad quartum gradum: eò gravius peccatum, quo gradus est propinquior: quem proinde in confessione exprimere, saltem securius est, ut habet *Nar. c. 6. C. Lugo d. 16. n. 312.* Sicut etiam multo gravior est incestus cum consanguinea, quam cum affine in eodem gradu, v. gr. cum matre, quam cum noverca; cum sorore propria, quam cum sorore uxoris. Et rursus, gravior est cum affine, quam cum cognato spirituali vel legali. Addi verò debet, si in primo gradu fuerit, utrum

cum matre, an cum filia, an sorore, *C. Lugo l.c. & Escob. de actibus humanis E. 2. c. 6.* ubi ex *Hurta. d. 9. de pœn. dif. 4.* probabile dicit, incestum in eodẽ gradu & linea, ejusdem esse speciei, (eodẽ tamen graviolem, quo gradus est vicinior stipti) & satis esse dicere, habui rem cum consanguinea in linea recta. Ad hanc speciem revocatur tanquam analogã, fornicatio cum filia confessionis, cum proprie non sit cognatio spiritualis, quam tamen circumstantiam in confessione exprimendam esse, probat *Sanch 7 de matr. d. 55. Cõn. d. 32. Fagund. & ceteri probabiliter contra Sa. V. Confessio. & Dian. vide C. Lugo n. 355.*

VI. Sacrilegium, hoc est violatio rei sacræ per actum venereum. Res autem sacræ, quæ sic violantur sunt locus, & persona. Unde sacrilegium est 1. omnis actus luxuriosus exterior, (qualis etiam est v. g. pollutio, & probabiliter etiam tactus impudici, ut *v. C. Lugo n. 464.*) in loco sacro, hoc est templo, vel cœmeterio: nisi tamen fiat à conjugibus, ex necessitate, v. g. ad vitandam incontinentiam. 2. Omnis actus luxuriosus tam interior, quàm exterior in persona, vel cuius persona voto castitatis consecrata: circa quem tamen non probabile est, non opus esse exprimere, utrum fuerit votum solemne, an simplex. Sicuti neque, si duplici titulo sit sacrata, v. g. quia est Sacerdos & Religiosus: quia moraliter est una numero malitia *Sanch. de matr. l. 7. d. 27. n. 27. Henriq. & ceteri, quos citat Diana, & sequitur p. 1. t. 7. R. 3. vide C. Lugo d. 16. de pœn. s. 4. Bon. q. 4. p. 17. Esc. E. 8.*

DUBIUM III.

*Quæ sint species luxuriæ consummata
contra naturam?*

Resp. Cum contra naturam esse dicantur eæ, in quib. fit seminatio modis repugnantibus institutioni naturæ, ita, ut juxta tales modos species variantur, hinc resolvitur tales species esse sequentes.

I. Congressus inordinatus, hoc est, innaturalis, si-
ve indebitus concumbendi modus, cum scilicet
servatur quidem idētitas speciei, diversitas sexus,
& debita naturæ organa, sed inordinato tantum
modo acceditur: v.g. cum vir succumbit, vel aver-
sè accedit more pecorum, vel à latere, vel stando
aut sedendo, aliave ratione insolita, quod est con-
tra naturam: mortale, quando inde periculum est
impediendæ generationis, ut effundendi seminis,
alias si hoc periculum caveatur, aut non sit, eò
quòd matrix foeminae satis attrahat semen, & re-
tineat, ut fit plerumque, non contra, sed præter na-
turam erit, & veniale grave, imò nullum, si gravis
causa adsit, v.g. quia mulier est prægnans, vel quia
corporis dispositio, siue utriusque, siue alterius
conjugis aliter fieri non patitur. *Fill. t. 30. c. 8. g. 8.*
n. 137.

II. Mollities siue pollutio, & est, cum absq; con-
gressu seu copula, voluntariè procuratur fluxus
feminis, siue id foras effundatur, uti in maribus, si-
ve intus diffluat in matricem, ut in foeminis. Et
hoc peccatum præter propriam malitiam, sæpè a-
liam habet adjunctam, ut v.g. fornicationis, adul-
terii, & incestus, & c. cum quis nimirum simul ima-
gi-

ginatur, ac desiderat congressum alicujus personæ libere, cōjugatæ, &c. quod proinde si fiat, in cōfessione aperiendū est. Plura de mollitie. v. *se 7. dubio.*

III. Sodomia imperfecta, & est congressus cum debito quidem sexu, maris nempe cum fœmina, sed extra vas naturale. Potest etiam simul habere alias malitias, v. g. adulterii, si fiat cum conjugata, incestus, si cum consanguinea, *Bonac. q. 4. de mat. p. 11. n. 1. Fil. l. c. n. 158.*

IV. Sodomia perfecta, & est congressus duorū ejusdem sexus, ut maris cum mare, vel fœminæ cum fœmina. Et potest etiam habere alias malitias adjunctas: v. g. incestus: quo casu cognationis gradum non necessariò explicari docet *Escob. de act. hum. E. 2. c. 6.* sed satis esse dicere, coivi cum cōsanguineo, vel affine, quia nec miscetur caro, nec contrahitur affinitas, nec linea variat speciem. Ita ille, Explicandum tamen esse, fuerisne agens an patiens, dicit *C. Lugo d. 16. n. 4. 23.* contra *Dianam tom. 2. t. 4. de sacram. R. 159.* & *p. 6 t. 6. R. 36.*

V. Bestialitas, quod est gravissimū inter omnes, & est congressus, in quo non servatur identitas speciei, v. gr. si homo coeat cum bestia, sive ejusdē sexus sit, sive non. Neque opus est explicare, qualis, sive cujus speciei fuerit, quia est differentia tantum materialis, & in genere entis: non autem formalis, & in genere moris, *Escob. E. 2. c. 6. ex Fill. tom. 2. tr. 30. cap. 7. num. 131.* Huc revocatur peccatum cum Dæmone succubo, vel incubo. Cui peccato superadditur malitia contra religionem, & præterea etiā Sodomix, adulterii, vel incestus, si affectu viri, vel mulieris, Sodomitico, adulteri-

no,

no, vel incestuoso, cum Dæmone coeat, *v. Bon. de matr. q. 4. p. 12. Fill. n. 162.*

DUBIUM IV.

An aliquando liceat procurare pollutionem?

Resp. Autoritate Scripturæ, quæ molles à regno cœlorum excludit, *1. Cor. 6.* docent omnes, nullo casu licitum esse intendere, vel procurare directe mollitiem, ne quidem causa sanitatis: ac vitandæ aliàs certæ mortis, Causam dat *Sanch. lib. 9. d. 17.* quòd natura ad administrationem seminis, extra matrimonium, in omni eventu, homini denegavit, eò quod adedò vehemens sit in ea re sensus voluptatis, ut homines passione excœcati, passim sibi facile persuaderent, habere se iustam causam irritandi seminis, unde plurima gravissimaq; vitia contra bonum commune, & in impeditioe generationis emergerent, *Nav. ca. 16. Less. & commun.* Unde resolves.

I. Distillatio, quæ est fluxus humoris, quasi medii inter urinam & semen, (cum quo coloris & viscositatis similitudinem gerit) sine ingenti illa delectatione, non est vera pollutio, & si proveniat sine omni commotione sensus venerei, ut quandoque fit, de ea non magis laborandum, quam de sudore, dicit *Cajetan.* Si verò fiat cum sensu carnis, & commotione spirituum generationi servientium, tum ei cooperari, vel causam præbere, non est, vel est peccatum, idque veniale, vel mortale, ad eundem modum, quo de pollutione dicitur, *Sanch. 9. d. 45. n. 32. Laym. l. 3. f. 4. n. 18.*

II. Si semen iudicio medicorum transiit in materiam venenosam, licet eam medicamentis expellere, etsi præter intentionem sequatur aliqua veri seminis emissio, *Sanch. l. 9. de matr. d. 17. n. 56. Fill. t. 30. c. 8. n. 150. Trul. l. 6. ca. 1. d. 8. §. 1.*

III. Non tenetur quis (modo tantum absit periculum consensus in voluptatem, nec voluntarie promoveat) impedire pollutionem sponte sua euenientem, aut jam ceptam, v. g. in somnio, reprimere, sed potest sanitatis causa sinere, ut natura se exoneret: quia id non est procurare, sed pati ut effluat, quod aliàs corruptum sanitatem læderet, Unde idem admittit *Sanch.* etiamsi orta esset prius ex culpa; modo de ea doleat, & consensus ulteriorem abstrahat, additque, plerumque expedire, munire se cruce, & sine alio tactu, quietis manibus, rogare Deum, ne permittat lapsum in delectationem, *Sanch. d. 17. n. 17. Trul. l. 6. c. 1. d. 10.*

IV. Licitum est ob finem honestum, v. g. minuendæ tentationis, sanitatis, tranquillitatis animi, optare simplici affectu spontaneam, & naturalem exonerationem naturæ, modo desiderium illud non sit causa efficax pollutionis. Similiter licet etiam de ea gaudere, via naturali & sine peccato facta: quia objectum istius desiderii & gaudii non est malum, quanquam eiusmodi desideria simplicia inutilia esse, nec periculo carerere, quidam bene observent, *Less. d. 14. n. c. 15. Lay n. 17.*

V. Si quis facturus rem aliquam necessariam, vel licitam & honestam, prævidet inde naturaliter secuturam pollutionem (idque multò magis valet de distillatione) quã tamen ille nullo modo velit, nec

intendat, tunc, modò absit periculum consensus in delectationem non tenetur abstinere à tali actione: quia prosequenti suum jus, non imputatur effectus per accidens, & præter intentionem secutus. Hic non obstante periculo pollutionis, licet audire confessiones mulierum, studere casibus conscientiarum, tangere se ex necessitate, foeminas caute & cum necessitate alloqui, osculari, amplecti juxta morem patriæ, si alioqui incivilis habendus esset. Quod si tamen periculum esset consentiendi in delectationem, quod colligitur inde, si sapius ex simili occasione mortaliter sit lapsus à causa illa, quantum vis licita, abstinendum esset, proindeque confessarius tali casu teneretur relinquere officium. *Fill. Sanch. l. 9. d. 45. Nav. c. 19. Lay. n. 16.* Monet autem *Laym.* eum, qui in actionibus honestis & utilibus talem miseriam experitur, facilius liberari contemnendo, quam æstimando, quia imaginatione & timore augetur.

VI. Si pollutio secutura prævideatur ex re illicita, otiosa, vel minus necessaria, & hæc sit causa propinqua, ac natura sua ad venerem ordinata, ut sunt actus luxuriosi, tactus, aspectus, lectio, auditio, locutio turpis, mortale est ab illa non abstinere: quia in eam consentiens, mortaliter in effectum consentire censetur. Quod si verò res illa sit causa tantum remota, per accidens tantum ad pollutionem concurrens, qualis est, v. g. efus, aut potus calidorum, equitatio, confabulatio inutilis, crapula, ebrietas etiam mortalis, (modo pollutionem non intendas, & absit periculum veneri consensus) secuta pollutio non est mortalis: quia in talem rem

consentens, non ideò velle censetur effectum. *Fil. v. 30. cap. 8. q. 16. n. 152. Sanch. l. c. Less. l. 4. c. 3. d. 14. v. Dian. p. 5 t. 13. R. 4.* Addunt quidam DD, hanc regulam, pollutionem in causa volitam tantum esse peccatum, quantum est ipsa, ut si causa sit peccatum mortale, etiam ipsam fore mortalem; si sit veniale, venialem: si verò causa nullum sit peccatū, nec ipsam fore (secluso semper periculo consensus) hinc venialem v.g. esse illam, quæ provenit ex lectione curiosa, vel aspectu per se non mortali. *Trul. l. 6. c. 1. d. 9. ex Lopez. Henriq. Vasq. Bon. de mat. p. 10. v. Dian. p. 1. t. 2. misc. R. 56.*

VII. Pollutio in somno facta est mortalis, 1. si antè directè, vel formaliter est procurata, & causa non est retractata, 2. quando post somnum placuit, & approbata est propter delectationem veneream, alias non, *Fil. q. 5. n. 148. Trul. l. c. n. 9.*

Quæres. An mutua pollutio inter mares, vel fœminas procurata, sit mollities tantum, an Sodomia.

Resp. Si fiat ex solo affectu ad veneream libidinem, absque concubitu, esse tantum mollitiem: si verò fiat ex affectu ad personam illam indebiti sexus (præsertim si adsit aliqua conjunctio, & commixtio corporum) est quoad malitiam Sodomia.

Fil. t. 30. cap. 8. Plura de tota hac materia v. infra *lib. 5. c. 1. dub. 2. art. 2. de peccato in genere, & Auctores citatos.*